

Інколи його за груди хапав довгий і тягучий кашель. Від куріння.

— Гнате, мені обридло твоє бухкання! — кричала вона тоді зі спальні.
— Ти заважаєш спати.

Він винувато дивився на коричневі портьєри і казав:

— Добре, Лі, я не кашлятиму.

— Взагалі ти міг би йти на кухню і кашляти там хоч до ранку! — солодко тягнула слова та, котру він називав Лі.

Світло разом з ним переходило до тісної кухні. Перед світом воно втомлювалося і гасло. Мабуть, втомлювався і він. Короткий нервовий сон сповнювався химерними видовиськами. Колись він глузував над позитивними героями убогих романів. Позитивним завжди снівся верстат або трактор. А йому тоді снилися всі дівчата, крім Лі. А як не хотілося розлучатися з нею навіть уві сні!

Тепер йому снилися формули, снилися паралельні жирні лінії і вуса головного конструктора. Правда, в Якіма Івановича зроду над губами не було щетини, але Гнат у сні чомусь твердо знав, що то все ж його вуса. Одного разу він сказав про це Якимові Івановичу.

— Добре, намотаю це на вус, — відбувся той жартом. — А взагалі такі сні спроста не сняться. Ти, мабуть, виснажився.

Яким Іванович любив Гната, але не виявляв своїх почуттів, щоб не було зайвих розмов. Як-не-як, а Гнат був його зятем. Того разу несподівано для самого себе він запитав:

— Ви часто сваритеся з Лідою?

— Ні, ми ніколи не сваримося...

— І вона ніколи не сичить на тебе?

— Буває. Але тільки тоді, коли я заважаю їй спати...

— Я так і знав, що ти заважаєш їй спати, — кинув Яким Іванович, і його добрі карі очі раптом стали сивіти. Так було завжди, коли він сердився.

— Боже мій, що ти зробив з кухнею! — щоранку жахалася Ліда, оглядаючи купи недопалків. — Ти сам скоро перетворишся в пунктирну лінію...

А Гнат любив свої прокурені ночі. Він любив свої сигарети, свій кашель і свої креслярські знаряддя. Звісно, без кашлю він міг би обійтися, але без таких ночей — ніяк! Він любив свою втому і свої химерні сни. І ще любив сонне бурмотіння дружини.

— Як ти насмавився цих смердючих сигарет...

Ліда не розуміла ні його сигарет, ні його кашлю, ні його снів. І не любила його втому і його ночі.

Коли Гнат зв'язав докупити всі свої думки, коли його безсоння втілювалося в химернім павутинні креслень, він прибіг у спальню і схопив Ліду за плечі:

— Лі, як усе здорово вийшло...

— Ну, чого ти? — крізь сонну лінь запитала вона.

— Лі, я знайшов те, що шукав!

— Але ж, милий, хіба через це треба будити все місто?

Він до ранку сидів на кухні і заїдав тютюновим димом її байдужість. Ранком він складав речі в чемодан і говорив їй образливі слова. Вона плакала і відповідала йому тим же.

А потім він стояв у кабінеті тестя, чи то пак головного конструктора, і виливав йому свою образу.

— Я пішов од неї, щоб не заважать їй спати. Я поїду на Північ і ніколи звідти не вернуся...

У Якима Івановича очі були сиві, а голос байдужий.

— Іди й сідай за роботу. Нічого нюні розпускати, — сказав Яким Іванович. І замовк.

Увечері він сам прийшов до Гнатового столу:

— Ліда приходила до мене...

Гнат відкинув з чола чорну чуприну і немов з ями глянув на тестя.

— Що вона говорила?

— Тільки те, що завжди кажуть жінки в таких випадках. — Він обмацував очима незграбну постать зятя і думав, мабуть, про щось дуже далеке. — Я сказав їй: коли люблять — не носять своїх сліз до посередників.

Гнат одягався і ніяк не міг всунути лівий черевик у калошу. Потім вони спускалися з третього поверху і курили сигарети.

На вулиці реготав осінній вечір. Вони йшли крізь його регіт.

Несподівано Яким Іванович захопив Гната за плечі і повернув лицем до себе:

— Я сказав їй, що ти, може, повернешся до неї, коли вона проснеться. Тоді ти не заважатимеш їй спати.

Він пішов, майже побіг од Гната.

Гнат прийшов у готель і дуже рано вклався в ліжко. Йому снилася Ліда, паралельні лінії і неіснуючі вуса головного конструктора.